

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie II./2022
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 171/2021
populárny názov	Prejudiciálny účinok súdneho rozhodnutia
sudca spravodajca	Rastislav Kaššák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.01.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Napriek tvrdeniu najvyššieho súdu, ktoré zjavne odporuje § 228 CSP, je z ústavnoprávneho hľadiska podstatné to, že najvyšší súd sa plne stotožnil s právnym posúdením veci odvolacím súdom, ktorý zásadu záväznosti právoplatného rozsudku okresného súdu správne neaplikoval, rešpektujúc práve zmenený okruh účastníkov, t. j. skutočnosť, že sťažovateľka ani jej právna predchodkyňa neboli účastníkmi predmetného konania, no zároveň neodmietol pri svojom rozhodovaní na predmetný rozsudok prihliadať a vychádzať z neho.
skutkový stav a základné fakty	O žalobe právnej predchodkyne sťažovateľky rozhodol okresný súd rozsudkom z 19. októbra 2007, ktorým určil, že do dedičstva po poručiteľke patrí z titulu bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) s jej pozostalým manželom nehnuteľnosť (rodinný dom). Okresný súd dospel k záveru, že právny predchodca žalovanej nebol dobromyseľný pri nadobudnutí spoluvlastníctva k nadstavbe rodinného domu, ktorú postavili jeho rodičia, preto táto nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľke v celosti. O odvolaní právneho predchodcu žalovanej rozhodol krajský súd rozsudkom z 9. júna 2016, ktorým rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol a právnou predchodkyňu sťažovateľky zaviazal nahradiť žalovanej strane trovy prvoinštančného a odvolacieho konania. Krajský súd s poukazom na v tom čase platný a účinný § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (teraz § 228 Civilného sporového poriadku) konštatoval, že okresný súd nebol pri rozhodovaní viazaný svojím rozsudkom z 29. januára 1979 o vyporiadaní BSM právneho predchodcu žalovanej a jeho bývalej manželky, preto si mohol otázku vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti (rodinného domu) posúdiť aj inak. Okresný súd síce pri rozhodovaní vychádzal z dôkazov vykonaných v konaní o vyporiadaní BSM, no tieto podľa krajského súdu posúdil bez vykonania akéhokoľvek ďalšieho dokazovania inak, než boli vyhodnotené v konaní o vyporiadaní BSM, pričom na takéto iné hodnotenie neboli dané dôvody.

	Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie právnej predchodkyne sťažovateľky ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP.
z odôvodnenia	Vo vzťahu k namietanej vade znátočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcej podľa sťažovateľky v tzv. prekvapivom rozhodnutí odvolacieho súdu a jeho nedostatočnom odôvodnení ústavný súd uviedol, že § 382 CSP (predtým § 213 ods. 2 OSP, pozn.) je vyjadrením zásady právnej istoty v civilnom sporovom konaní, ktorého súčasťou je i princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Účelom citovaného zákonného ustanovenia je zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí odvolacími súdmi, teda takých, v ktorých odvolací súd založí svoje rozhodnutie na odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie za splnenia podmienky, že strana sporu sa nemala možnosť k takémuto právnomu posúdeniu veci v konaní vyjadriť, právne argumentovať, prípadne predložiť relevantné dôkazy. Skutočnosť, že krajský súd vyzval na možnú aplikáciu zákonných ustanovení, ktoré napokon neaplikoval, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zásah do práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, tak ako to skonštatoval najvyšší súd. Za porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie považovala sťažovateľka predovšetkým (podľa nej arbitrárny) právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého bol rozsudok okresného súdu z 29. januára 1979 o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva právneho predchodcu žalovanej a jeho bývalej manželky záväzný pre súdy konajúce v právnej veci sťažovateľky, t. j. v konaní o určenie, či vec patrí do dedičstva. Podľa § 228 ods. 1 CSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak. Citované ustanovenie upravuje tzv. materiálnu stránku právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorá spočíva v záväznosti tohto rozhodnutia pre určitý okruh subjektov. Ide o subjektívnu hranicu záväznosti súdneho rozhodnutia. V tomto zmysle je výrok právoplatného rozsudku záväzný predovšetkým pre sporové strany. Civilný sporový poriadok dôsledne sleduje líniu záväznosti rozhodnutia vydaného v sporovom konaní inter partes, a prakticky jedinou relevantnú výnimku predstavuje rozhodnutie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, kde je výrok rozhodnutia záväzný erga omnes. Výnimky z takto všeobecne stanovenej subjektívnej hranice záväznosti súdneho rozhodnutia stanovuje jednak samotný Civilný sporový poriadok (napr. § 228 ods. 2), ale aj osobitné predpisy (napr. Obchodný zákonník). Ak teda súd koná s niekým, kto nebol stranou právoplatne skončeného a rozhodnutého konania (a nejde pritom ani o subjekt, na ktorý je zákonom rozšírená subjektívna hranica záväznosti súdneho rozhodnutia), môže túto otázku posúdiť aj inak, teda výrok právoplatného rozsudku preň v tomto prípade záväzný pochopiteľne nebude (bližšie pozri Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 834 a 835). So subjektívnou záväznosťou rozsudku úzko súvisí otázka tzv. prejudiciálneho účinku súdneho rozhodnutia vyjadrená v § 193 a § 194 CSP, v zmysle ktorej musí súd v novom konaní rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia u tých istých účastníkov (totožnosť účastníkov nie je dotknutá rozdielnosťou ich procesného postavenia v oboch konaniach). Na iné osoby než účastníkov konania, v ktorom bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, resp. ich právnych nástupcov sa účinky právoplatného rozsudku môžu vzťahovať len v tých prípadoch, keď tak stanoví zákon (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. I Cdo 133/2009). Prejudicialita súdneho rozhodnutia znamená, že súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, preto nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho

	plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 159 ods. 2 OSP (v súčasnosti § 228 CSP, pozn.). Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväznú súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov, ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2010). Ak najvyšší súd (na rozdiel od krajského súdu) konštatoval záväznosť rozsudku okresného súdu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (t. j. právneho predchodcu žalovanej a jeho bývalej manželky) pre súdy konajúce v právnej veci sťažovateľky, nie je tento jeho právny názor v súlade s § 228 ods. 1 CSP, ako aj s judikatúrou týkajúcou sa prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia, ktorú najvyšší súd paradoxne v napadnutom rozsudku sám cituje. Z ústavnoprávneho hľadiska je však podstatné to, že najvyšší súd sa plne stotožnil s právnym posúdením veci odvolacím súdom, ktorý zásadu záväznosti právoplatného rozsudku okresného súdu č. k. 8 C 196/77 z 29. januára 1979 neaplikoval, rešpektujúc práve zmenený okruh účastníkov, t. j. skutočnosť, že sťažovateľka ani jej právna predchodkyňa neboli účastníkmi predmetného konania, no zároveň neodmietol pri svojom rozhodovaní na predmetný rozsudok prihliadať a vychádzať z neho. Ústavný súd sa pritom presvedčil, že sťažovateľke (resp. jej právnej predchodkyňi) bolo v rámci dokazovania umožnené vyjadriť svoje stanovisko k predmetu konania, čím bola zo strany konajúcich súdov rešpektovaná legitímna požiadavka, že ak dôjde k zmene okruhu účastníkov, zakladá to povinnosť súdu znovu vec posúdiť aj z hľadiska tvrdení „tohto nového účastníka konania“, a to pri súčasnom rešpektovaní skoršieho rozhodnutia upravujúceho vzťahy pôvodných účastníkov konania (obdobne I. ÚS 170/2015). Ak preto najvyšší súd aproboval závery prijaté krajským súdom a opakovane uviedol, že krajský súd správne „vychádzal“ z právoplatného rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 196/77, ústavný súd nevidí dôvod, pre ktorý by z ústavnoprávneho pohľadu nemal jeho napadnutý rozsudok obstať, a to aj napriek už konštatovanému nesprávnemu tvrdeniu najvyššieho súdu o záväznosti tohto právoplatného rozsudku okresného súdu pre súdy konajúce vo veci sťažovateľky. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že hoci sa najvyšší súd dopustil pochybenia v podobe tvrdenia odporujúceho zákonnej úprave o materiálnej stránke právoplatnosti rozhodnutia, jeho intenzita nenadobudla s ohľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci (zohľadňujúc tiež závery prijaté krajským súdom) ústavnoprávny význam.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 44/2010, náleží Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 647/02 (N 120/34 SbNU 245) z 27. augusta 2004
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	rozhodnutie-záväznosť dedenie, dedičstvo-dedičské konanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu

spisová značka	I. ÚS 321/2021
populárny názov	Dokazovanie- prepustenie zo služobného pomeru
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.01.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Orgán oprávnený rozhodovať o prepustení príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru je povinný čo najúplnejšie zistiť podklady na rozhodnutie tak, aby neboli žiadne dôvodné pochybnosti o prejednávanej veci. Objasniť konkrétny skutok znamená okrem iného spoľahlivo zistiť a ustáliť všetky právne relevantné skutočnosti, vyhodnotiť dostupné dôkazy v prospech aj neprospech príslušníka Policajného zboru a vyhodnotením na základe voľného hodnotenia dôkazov rozhodnúť, či vykonané dôkazy sú dostatočné na preukázanie zodpovednosti príslušníka Policajného zboru za jeho protiprávne konanie. V rámci tejto myšlienkovvej činnosti by mal oprávnený orgán posúdiť, či ten-ktorý dôkaz bol alebo nebol získaný a vykonaný zákonným spôsobom, či je alebo nie je použiteľný v tomto type konania (t. j. či má alebo nemá význam pre tento typ konania), a či je alebo nie je pravdivý.
skutkový stav a základné fakty	V trestnej veci prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na základe žiadosti vyšetrovateľa sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, (ďalej len „inšpekčná služba“) odôvodnenej odhalením a zistením páchatel'a uvedeného prečinu, o ktorej rozhodol Okresný súd Žilina 15. februára 2013, bol na dobu od 15. februára 2013 do 12. mája 2013 ustanovený agent, ktorý bol príslušníkom polície Maďarskej republiky, vystupujúci pod legendou. Dňa 22. februára 2013 inšpekčná služba vykonala vopred naplánovanú akciu s použitím agenta, po skončení ktorej (v bližšie neoznačený deň) vzniesla obvinenie sťažovateľovi a následne 19. júna 2013 prokurátor Okresnej prokuratúry podal obžalobu na sťažovateľa pre prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že si ponechal finančnú hotovosť vybranú ako pokutu za dopravný priestupok, ktorú administratívne žiadnym spôsobom nevykázal a neopodvzdal do štátneho rozpočtu. . Krajský súd v Žiline rozsudkom z 12. februára 2014 zrušil rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 9. októbra 2013 (ktorým bol sťažovateľ uznaný vinným z uvedeného prečinu) a sťažovateľa oslobodil spod obžaloby, pretože dospel k názoru, že v danej veci neboli spoľahlivo preukázané všetky okolnosti žalovaného skutku. Popri trestnom konaní začatom inšpekčnou službou na základe hlásenia inšpekčnej služby z 1. marca 2003 a 2. marca 2013 riaditeľ Obvodného oddelenia Policajného zboru (ďalej aj „nadriadený“) začal proti sťažovateľovi konanie o prepustenie zo služobného pomeru podľa § 192 ods. 1 písm. e) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov účinného v danom čase (ďalej len „zákon o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru“) z dôvodu, že sťažovateľ porušil služobnú prísahu alebo služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby. Minister vnútra, vychádzajúc z dokumentov pripojených k návrhu nadriadeného

	na prepustenie sťažovateľa zo služobného pomeru personálnym rozkazom č. 83 zo 17. apríla 2013 (ďalej len „personálny rozkaz“), prepustil podľa § 192 ods. 1 písm. e) zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru sťažovateľa v stálej štátnej službe. Zvlášť hrubé porušenie služobnej prisahy podľa názoru ministra vnútra spočívalo v tom, že sťažovateľ pri výkone štátnej služby nebol čestný a disciplinovaný príslušník Policajného zboru, keď zneužil služobné postavenie i vzniknutú situáciu a po prevzatí finančnej hotovosti 30 eur ako pokuty za priestupok v cestnej premávke nevypísal potvrdenie o zaplatení blokovej pokuty, uloženie a uhradenie blokovej pokuty nevykázal v žiadnych administratívnych pomôckach a obdržanú hotovosť neodviedol do štátneho rozpočtu, ale si ju ponechal pre vlastnú potrebu. Ministerstvo vnútra rozhodnutím z 25. júla 2013 rozklad sťažovateľa proti personálnemu rozkazu ministra vnútra zamietlo a personálny rozkaz ministra vnútra potvrdilo. Krajský súd v konaní o správnej žalobe sťažovateľa (v poradí prvým) rozsudkom z 24. apríla 2015 rozhodnutie ministerstva vnútra zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby doplnil dokazovanie. Na základe odvolania ministerstva vnútra najvyšší súd (v poradí prvým) rozsudkom z 25. októbra 2016 rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny s tým, že povinnosťou ministerstva vnútra v administratívnom konaní je zistiť všetky právne rozhodné skutočnosti bez ohľadu na to, v čí prospech svedčia. Následne ministerstvo vnútra rozhodnutím z 10. mája 2017 rozklad sťažovateľa proti personálnemu rozkazu ministra vnútra (opätovne) zamietlo a personálny rozkaz ministra vnútra potvrdilo. Krajský súd (v poradí druhým) rozsudkom z 15. mája 2019 žalobu sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú. Krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z judikatúry najvyššieho súdu (2 Sžo 156/2008, 2 Sžo 189/2010), podľa ktorej správne orgány rozhodujúce v personálnom konaní o prepustení príslušníka Policajného zboru zo štátnej služby neskúmajú trestnoprávnu zodpovednosť a ani otázku viny alebo neviny, ale skúmajú naplnenie pojmových znakov skutkovej podstaty inštitútu prepustenia podľa § 192 zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru. Najvyšší súd (v poradí druhým) rozsudkom z 24. novembra 2020 kasačnú sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu, v ktorej mu vytkol, že vec nesprávne právne posúdil, zamietol [(§ 461 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)] ako nedôvodnú. Sťažovateľ vyjadruje presvedčenie, že krajský súd a najvyšší súd vec nesprávne právne posúdili, a ich záver o zákonnosti rozhodnutia ministerstva vnútra považuje za arbitrárny, nedostatočne odôvodnený, absurdný, ako aj popierajúci základné zásady logiky, čo sa týka hodnotenia dôkazov.
z odôvodnenia	Vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu treba poukázať na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. V posudzovanom prípade najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu (odôvodnenú nesprávnym právnym posúdením veci) ako nedôvodnú (§ 461 SSP), pričom vo všeobecnosti konštatoval, že účelom konania o prepustení príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru podľa § 192 ods. 1 písm. e) zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru nie je otázka jeho viny alebo neviny, ale len otázka, či sú splnené zákonné predpoklady na jeho prepustenie, a že správny súd v personálnych veciach príslušníkov Policajného zboru nie je viazaný rozhodnutím príslušného orgánu, či bol alebo nebol spáchaný trestný čin alebo priestupok. Uvedenému názoru najvyššieho súdu z ústavnoprávneho hľadiska

nemožno nič vytknúť (k rovnakému záveru ústavný súd dospel aj vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 495/2017), avšak ústavný súd dodáva, že uvedený názor najvyššieho súdu v žiadnom prípade nemožno chápať tak, že pokiaľ policajt (obžalovaný) nebol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin alebo pre trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody [opak by viedol k prepusteniu policajta zo služobného pomeru podľa § 192 ods. 1 písm. f) zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru], dôkazy získané (pôvodne) orgánmi činnými v trestnom konaní budú postačovať „aspoň“ na prepustenie tohto policajta zo služobného pomeru podľa § 192 ods. 1 písm. e) zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru. Záver najvyššieho súdu, že krajský súd i ministerstvo vnútra sa adekvátne zaoberali námietkami sťažovateľa a vysporiadali sa s nimi zákonným spôsobom, resp. že vec správne právne posúdili, však ústavný súd považuje za predčasný.

Najvyšší súd v jednom zo svojich posledných rozhodnutí – č. k. 4Asan 3/2020 zo 4. mája 2021 – týkajúcom sa konania vo veciach služobného pomeru konštatoval, že účelom tohto konania je objektívne zistiť, či došlo k takému konaniu, ktoré odôvodňuje personálny postih voči príslušníkovi Policajného zboru. Orgán oprávnený rozhodovať o prepustení príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru je povinný čo najúplnejšie zistiť podklady na rozhodnutie tak, aby neboli žiadne dôvodné pochybnosti o prejednávanej veci. Objasniť konkrétny skutok znamená okrem iného spoľahlivo zistiť a ustáliť všetky právne relevantné skutočnosti, vyhodnotiť dostupné dôkazy v prospech aj neprospech príslušníka Policajného zboru a vyhodnotením na základe voľného hodnotenia dôkazov rozhodnúť, či vykonané dôkazy sú dostatočné na preukázanie zodpovednosti príslušníka Policajného zboru za jeho protiprávne konanie.

Ustálený právny názor najvyššieho súdu, že v konaní vo veciach služobného pomeru sa musí oprávnený orgán pri hodnotení dôkazov podľa vlastnej úvahy vyhnúť svojvôli, je ústavne konformný. Ústavný súd navyše dodáva, že v rámci tejto myšlienkovvej činnosti by mal oprávnený orgán posúdiť, či ten-ktorý dôkaz bol alebo nebol získaný a vykonaný zákonným spôsobom, či je alebo nie je použiteľný v tomto type konania (t. j. či má alebo nemá význam pre tento typ konania), a či je alebo nie je pravdivý. K tomu v posudzovanom prípade evidentne nedošlo.

Zmluva medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o spolupráci pri predchádzaní cezhraničnej trestnej činnosti a v boji proti organizovanej trestnej činnosti (oznámenie č. č. 248/2007 Z. z.) platná a účinná v čase rozhodnom pre posúdenie postupu štátnych orgánov v danej veci upravovala (okrem iného) použitie agenta s tým, že orgány boja proti trestnej činnosti zmluvných strán na základe dožiadania mohli poskytnúť súhlas na použitie agenta žiadajúcej zmluvnej strany na území svojho štátu, ak to bolo potrebné v záujme úspešného odhalenia trestného činu spáchaného alebo pripravovaného na území žiadajúcej zmluvnej strany, pre ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody, za predpokladu, že objasnenie tohto trestného činu by bez použitia agenta bolo nemožné alebo podstatne sťažené (čl. 15 ods. 1). Použitie agenta sa obmedzovalo vždy na jednotlivé prípady a na určitý čas, ale môže trvať najviac šesť mesiacov.

Existenciou tejto medzinárodnej zmluvy, ale najmä podmienkami použitia agenta podľa čl. 15 tejto medzinárodnej zmluvy sa mal v prvom rade zaoberať Okresný súd Žilina v rámci rozhodovania o žiadosti inšpekčnej služby o použití agenta (príslušníka polície Maďarskej republiky), čo evidentne neurobil. Ústavný súd považuje za absurdné, že by v prípade ako je tento, orgány činné v trestnom konaní na účel objasnenia prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona nemohli použiť agenta, ktorý by bol príslušníkom Policajného zboru SR. Pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dajú agentovi úlohu, „aby jazdil motorovým vozidlom po určitej trase bez pripútania bezpečnostným pásom“, mali by sa vopred vysporiadať s tým, že z povinnosti používania bezpečnostných pásov alebo iných zadržiavacích zariadení podľa § 8 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a

	doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov existuje viacero výnimiek. Existenciou medzinárodnej zmluvy, ako aj podmienkami použitia agenta podľa čl. 15 tejto medzinárodnej zmluvy sa mal zaoberať aj kasačný súd v rámci preskúmania zákonnosti rozhodnutia ministerstva vnútra. Predmetom medzinárodnej zmluvy totiž nie je dohoda zmluvných strán na použitie agenta (príslušníka polície Maďarskej republiky) v konaní vo veciach služobného pomeru. Skutočnosť, že s návrhom nadriadeného na prepustenie sťažovateľa so služobného pomeru súhlasil aj riaditeľ Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline a prezident Policajného zboru, nasvedčuje tomu, že prípad sťažovateľa nemusí byť ojedinelý, ale že môže ísť o systémové zlyhanie ministerstva vnútra (ako ústredného orgánu štátnej správy pre Policajný zbor) spôsobilé narušiť nielen vážnosť Policajného zboru, ale v konečnom dôsledku aj reputáciu Slovenskej republiky v oblasti medzinárodného záväzkového práva. Niet totiž pochyb o tom, že inšpekčná služba pochybila nielen pri plánovaní, ale aj samotnej realizácii akcie, v ktorej použila agenta (príslušníka polície Maďarskej republiky), keď bezprostredne po obdržaní hlásenia o ukončení tejto akcie nezaistila bankovky, ktoré boli tomuto agentovi odovzdané. Uvedené skutočnosti nezabránili nadriadenému, aby oprávnenému orgánu predložil návrh na prepustenie sťažovateľa zo služobného pomeru spolu s listinnými dôkazmi, medzi ktorými bolo viacero dôkazov získaných inšpekčnou službou v trestnom konaní. Podľa názoru ústavného súdu ministerstvo vnútra pristúpilo k hodnoteniu dôkazov podľa vlastnej úvahy (§ 238 ods. 4 zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru) bez toho, aby dôkazy nachádzajúce sa v administratívnom spise, a to najmä tie, ktoré (pôvodne) získala inšpekčná služba v trestnom konaní, posúdilo podľa relevantných kritérií. V rámci konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministerstva vnútra krajský súd možnosť sám vykonať dokazovanie podľa § 120 písm. a) SSP nevyužil a neurobil tak ani najvyšší súd v zmysle § 452 SSP. Preskúmaním napadnutého rozsudku ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd nepreskúmal zákonnosť rozhodnutia ministerstva vnútra vydaného v konaní o prepustenie sťažovateľa zo služobného pomeru ústavne konformným spôsobom. Námetka sťažovateľa, ktorý tvrdil, že záver najvyššieho súdu o zákonnosti rozhodnutia ministerstva vnútra je arbitrárny, nedostatočne odôvodnený, absurdný, ako aj popierajúci základné zásady logiky, čo sa týka hodnotenia dôkazov, je opodstatnená. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie najvyššiemu správne súdu. Vyslovenie porušenia základných práva a slobôd sťažovateľa považoval ústavný súd za dostatočnú satisfakciu, preto návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovel.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Zmluva medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o spolupráci pri predchádzaní cezhraničnej trestnej činnosti a v boji proti organizovanej trestnej činnosti. Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 1 KO 11/2018 z 3. októbra 2018 ESEP: Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61; Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91;
súvisiace právne predpisy	zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov

klúčové slová	správne súdnictvo-rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov služobný pomer-policajta rozhodnutie-odôvodnenie dokazovanie-hodnotenie dôkazov

spisová značka	I. ÚS 394/2021
populárny názov	Náhrada trov ustanoveného opatrovníka
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.01.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	Spôsob určenia (konstituovania) advokáta do „funkcie“ opatrovníka podľa § 48 ods. 2 Trestného poriadku je potrebné a dôležité zohľadniť aj pri uhrádzaní s tým spojených jemu vzniknutých nákladov a odmeny za jeho výkon. Napriek tomu, že § 48 ods. 2 Trestného poriadku nepodmieňuje svoju aplikáciu nedostatkom finančných prostriedkov opatrovníkom zastupovaného poškodeného, je veľmi pravdepodobné, že poškodená osoba, ktorá je pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená (a ktorej zákonný zástupca nemôže vykonávať svoje práva v danom trestnom konaní), nebude spôsobilá uhrádzať trovy jej ustanovenému opatrovníkovi očakávaným obvyklým spôsobom. Navyše, v obdobných prípadoch nie je výnimočné, že takáto osoba nevlastní majetok alebo ak ho vlastní, tak ním nedisponuje alebo disponuje v obmedzenom rozsahu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka si 11. novembra 2020 ako okresným súdom 6. marca 2019 ustanovená opatrovníčka siedmim poškodeným maloletým deťom na výkon ich práv pre účely trestného konania uplatnila trovy právneho zastúpenia v sume 1 768,57 eur. Okresný súd uznesením z 18. novembra 2020 vydaným vyššou súdnou úradníčkou podľa § 558 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 557 ods. 2 Trestného poriadku uložil odsúdenej povinnosť nahradiť trovy poškodených vzniknuté ustanovenému opatrovníkovi – sťažovateľke v sume 1 269,19 eur na jej účet. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky podala sťažovateľka sťažnosť, na základe ktorej samosudca okresného súdu uznesením z 9. decembra 2020 rozhodnutie z 18. novembra 2020 zrušil a podľa § 558 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 557 ods. 2 Trestného poriadku uložil odsúdenej povinnosť nahradiť trovy poškodených vo výške 1 209,19 eur na účet sťažovateľky. Sťažovateľka porušenie práva na spravodlivý proces vidí predovšetkým v nesprávnej aplikácii § 558 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 557 ods. 2 Trestného poriadku okresným súdom v danej veci s tým, že správny postup predpokladal analogické použitie § 553 ods. 1 Trestného poriadku, v dôsledku čoho mala byť povinnosť uhradiť trovy opatrovníka uložená štátu, a nie odsúdenej.
z odôvodnenia	Okresný súd ustanovil sťažovateľku za opatrovníčku siedmim maloletým poškodeným v zmysle § 48 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého v

prípadoch, v ktorých zákonný zástupca poškodeného nemôže vykonávať svoje práva uvedené v odseku 1 (ten znie: Ak je poškodená osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jej spôsobilosť na právne úkony obmedzená, vykonáva jej práva podľa tohto zákona jej zákonný zástupca, ktorý môže splnomocniť zastupovaním aj organizáciu na pomoc poškodeným.), predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie ustanovia na výkon týchto práv poškodenému opatrovníka z radov advokátov. K ustanoveniu sťažovateľky za opatrovníčku došlo z dôvodu, že poškodení neboli v tom čase plnoletí a obvinená, ktorá sa voči nim mala dopustiť zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, vystupovala vo vzťahu k nim v postavení pestúanky (traja poškodení), profesionálneho rodiča (dvaja poškodení) a poručníčky (dvaja poškodení). Po právoplatnosti rozsudku vydaného v predmetnom trestnom konaní, ktorým bola obžalovaná odsúdená, okresný súd v zmysle § 558 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o povinnosti na náhradu trov poškodených a o ich sume, a to použitím § 557 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého súd môže podľa okolností prípadu rozhodnúť na návrh poškodeného o tom, že odsúdenému ukladá povinnosť nahradiť poškodenému celé trovy alebo ich časť, ktoré súvisia s účasťou poškodeného v trestnom konaní, a to aj v prípade, ak poškodenému nebol priznaný nárok na náhradu škody ani sčasti.

Tak okresný súd, ako aj sťažovateľka sa zhodli na názore, že Trestný poriadok ako procesnoprávny predpis, ktorým sa konanie riadilo, neupravuje postup náhrady trov advokáta, ktorý bol ustanovený za opatrovníka podľa § 48 ods. 2 Trestného poriadku, a teda bolo namieste uplatniť analógiu. Avšak sťažovateľka sa nezhodla s okresným súdom na vhodnosti primeraného použitia § 557 ods. 2 Trestného poriadku, ale navrhovala analogické použitie § 40 ods. 1 Trestného poriadku normujúceho ustanovenie obhajcu obvinenému v prípadoch, keď ho musí mať a v určenej lehote si ho sám nezvolí. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka rozšírila svoj návrh aj o prípadné uplatnenie § 47 ods. 6 Trestného poriadku upravujúceho ustanovenie zástupcu nemajetnému poškodenému v trestnom konaní.

Podľa názoru ústavného súdu pomerne značná generalita citovaného a okresným súdom použitého § 557 ods. 2 Trestného poriadku zjavne umožňuje jeho aplikáciu na mnohé, Trestným poriadkom striktné neupravené situácie a postupy týkajúce sa náhrady trov poškodeného, avšak táto skutočnosť nezabavuje všeobecný súd povinnosti v prípade potreby nachádzať a analogicky využívať iné zákonné ustanovenia, upotrebenie ktorých by bolo na danú situáciu primeranejšie a pre strany trestného konania spravodlivejšie. A práve o taký prípad išlo aj v danej veci.

Nie je sporné, že pre sťažovateľku ako ustanovenú opatrovníčku poškodeným je použitie § 557 ods. 2 Trestného poriadku pri náhrade nákladov spojených s touto činnosťou potencionálne menej priaznivé, pretože je vystavená riziku, že odsúdený (v tomto prípade odsúdená) si z nejakého dôvodu uloženú povinnosť nesplní a trovy neuhradí. Preto požiadavku sťažovateľky adresovanú okresnému súdu, ktorou v rámci riadneho opravného prostriedku naliehala na analogické využitie iného ustanovenia Trestného poriadku (ňou označený § 553 ods. 2) považujúceho tieto náklady za trovy znášané štátom, nemožno hodnotiť ako neopodstatnenú, keďže pri povinnosti nahradenia trov štátom je obava z potreby vymáhania si tejto povinnosti ďalšími prostriedkami ak nie celkom eliminovaná, tak určite minimalizovaná.

Podľa názoru ústavného súdu je očakávanie advokáta, ktorý bol za opatrovníka ustanovený v zmysle § 48 ods. 2 Trestného poriadku, že trovy vzniknuté v tejto súvislosti mu nahradí štát (ktorého orgán ho do tejto pozície ustanovil), legitímne nielen z pohľadu spravodlivosti, ale aj z ďalších dôvodov uvedených nižšie.

Všeobecný súd v zmysle označeného ustanovenia Trestného poriadku advokáta za opatrovníka poškodenému v trestnom konaní ustanovuje. Ide o postup obligatórny a (odhliadnuc od možnosti podania sťažnosti proti takémuto rozhodnutiu) bez možnosti zásahu poškodeného do tohto procesu. A práve spôsob určenia (konštituovania) advokáta do „funkcie“ opatrovníka podľa § 48 ods. 2 Trestného poriadku je potrebné a dôležité zohľadniť aj pri uhrádzaní s tým spojených jeho vzniknutých nákladov a odmieny za jej výkon. Nie nelogickou či iracionálnou je úvaha sťažovateľky spočívajúca v tvrdení, že pri takomto ustanovení opatrovníka ide o „zmluvný“ vzťah opatrovník – súd, a nie opatrovník – poškodený. Táto okolnosť dáva zmysluplnosť názoru, že zodpovednosť za náhradu nákladov, ktoré v takom prípade opatrovníkovi vzniknú, má znášať orgán, ktorý ho do tejto funkcie ustanovil (resp. štát), zvlášť ak ide o opatrovníka z radov advokátov (na rozdiel od predošlej právnej úpravy, keď za opatrovníka sa mal ustanoviť „najmä štátny orgán“). V tomto smere možno nájsť (aj keď vzdialenejšiu) paralelu s ustanovovaním obhajcu osobe – obvinenému, ktorý ho zo zákonnom stanovených dôvodov mať musí a nezvolí si ho (§ 40 ods. 1 Trestného poriadku) a ktorého trovy v takom prípade podľa § 553 ods. 2 Trestného poriadku hradí štát. Iste nemožno stotožňovať, čo sa týka podstaty, účelu a zmyslu, úlohu, resp. postavenie obhajcu a opatrovníka v trestnom konaní. Tieto dva inštitúty sú v zmysle ich záujmov v trestnom konaní takpovediac od seba značne vzdialené, i keď v oboch prípadoch ide o zabezpečenie plnohodnotného a efektívneho výkonu práv strán trestného konania. Avšak pri absencii iného pre účely rozhodovania a rozhodnutia o trovách konania primeraného (a v neposlednom rade spravodlivejšieho) ustanovenia procesnoprávneho predpisu zohľadňujúceho všetky atribúty súvisiace s ustanovením opatrovníka a výkonom jeho činnosti táto skutočnosť oslabuje potrebu zdržanlivosti ich analogického použitia.

Z právnej úpravy obsiahnutej v § 553 Trestného poriadku tiež vyplýva, že trovami, ktoré znáša štát, sú aj trovy obhajcu, ktorého súd ustanovil obvinenému na základe požiadavky o jeho ustanovenie z dôvodu, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby (§ 40 ods. 2 Trestného poriadku), a rovnako má voči štátu nárok na odmenu a náhradu zástupca z radov advokátov, ktorý bol ustanovený poškodenému podľa § 47 ods. 6 Trestného poriadku, t. j. poškodenému, ktorý uplatňoval nárok na náhradu škody a nemal dostatočné prostriedky, aby uhradil náklady s tým spojené. Z uvedenej právnej úpravy je evidentné, že pokiaľ zastupovaná osoba (či už obvinený alebo poškodený) preukáže nedostatok finančných prostriedkov na úhradu trov svojho zastúpenia v trestnom konaní, tieto trovy súdom ustanovenému (nie zvolenému) zástupcovi – advokátovi hradí štát, keďže je opodstatnený predpoklad, že zastúpený nebude schopný uhradiť trovy súvisiace so svojím zastúpením prostredníctvom ustanoveného advokáta. Napriek tomu, že § 48 ods. 2 Trestného poriadku nepodmieňuje svoju aplikáciu nedostatkom finančných prostriedkov opatrovníkom zastupovaného poškodeného, je veľmi pravdepodobné, že poškodená osoba, ktorá je pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená (a ktorej zákonný zástupca nemôže vykonávať svoje práva v danom trestnom konaní), nebude spôsobilá uhrádzať trovy jej ustanovenému opatrovníkovi očakávaným obvyklým spôsobom. Navyše, v obdobných prípadoch nie je výnimočné, že takáto osoba nevlastní majetok alebo ak ho vlastní, tak ním nedisponuje alebo disponuje v obmedzenom rozsahu.

Za týchto okolností sa potom jednoznačne javí, že trovy vzniknuté advokátovi ustanovenému za opatrovníka poškodenému podľa § 48 ods. 2 Trestného poriadku sú jeho trovami, a nie trovami poškodeného.

Konajúci súd pri svojom rozhodovaní o náhrade trov konania predovšetkým nijako nezohľadňoval spôsob, akým dochádza k ustanoveniu opatrovníka v zmysle § 48 ods. 2 Trestného poriadku. Podľa názoru ústavného súdu protiargumentácia sťažovateľky v súvislosti s okresným súdom použitou právnou úpravou v prvostupňovom rozhodnutí v režime analógie nebola bezvýznamná ani nerozumná, preto si zasluhovala adekvátnu reakciu zo strany

	konajúceho súdu v druhom stupni v podobe jasného a zreteľného vysvetlenia – odôvodnenia jej neakceptovania zo strany súdu. To však odôvodnenie napadnutého rozhodnutia neobsahuje. Okresný súd nevysvetlil presvedčivo, prečo práve § 557 ods. 2 Trestného poriadku bolo tým, ktoré malo byť podľa jeho názoru najbližším aplikovateľným na dotknutú situáciu. Ústavný súd dospel k záveru, že nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia došlo k zásahu do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, súčasťou ktorého je nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Keďže spôsob určenia výšky náhrady trov konania neodzrkadľoval garancie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné konštatovať aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	II. ÚS 792/2014,
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	advokát, advokácia-režijný paušál výklad (interpretácia)-právnej normy trestné konanie trovy konania analógia-legis/zákona opatrovník-ustanovenie

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 1/2022
populárny názov	Vecná príslušnosť správneho súdu
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	12.01.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Konanie o uvoľnenie zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru patrí do správneho súdnictva, a nie do súdnictva civilného. V civilnom súdnom konaní nemožno riešiť vzťah medzi sťažovateľom ako príslušníkom Policajného zboru a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako orgánom verejnej správy vo veciach služobného pomeru vrátane jeho skončenia. Takýto vzťah je vzťahom verejnoprávnym vyplývajúcim zo zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru a nemožno ho považovať za vzťah civilnoprávny, o ktorom by mohol rozhodovať všeobecný súd v civilnom konaní, a nemožno ho úspešne suplovať ani civilnou žalobou o určenie, že služobný pomer trvá.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 19. novembra 2015 zamietol pre nedostatok vecnej opodstatnenosti návrh (žalobu) sťažovateľa (navrhovateľa, resp. žalobcu), ktorým sa domáhal určenia, že jeho služobný pomer sťažovateľa ako príslušníka Policajného zboru trvá. Preskúmania zákonnosti uvedeného rozhodnutia sa sťažovateľ predtým domáhal žalobou z 8. júla 2005 doručenou Krajskému súdu v Košiciach, ktorý uznesením zo 14. septembra 2006 konanie zastavil z dôvodu, že sťažovateľ nedodrжал

	dvojmesačnú lehotu na podanie žaloby podľa v tom čase účinného § 250b ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Okresný súd poukázal na to, že navrhovateľ nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, ak sa ochrany svojich práv môže domáhať žalobu na plnenie, alebo ak na odstránenie jeho neistoty slúžia osobitné právne postupy upravené v príslušných všeobecne záväzných právnych predpisoch. Je neprípustné, aby sa nevyužité právnych prostriedkov súdnej ochrany v rámci správneho súdnictva vôbec alebo ich nevyužitie riadnym spôsobom (napr. oneskorene) nahrádzalo určujúcimi žalobami v občianskoprávnom súdnom konaní. Vychádzajúc z uvedeného, okresný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa nebol daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom z 13. júna 2018 rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, pričom konštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia otázok vymedzených sťažovateľom v dovolaní; ich riešenie totiž prichádzalo do úvahy iba v rámci prieskumu zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu správnym súdom na základe včas podanej žaloby v rámci správneho súdnictva, a nie na základe podanej určovacej žaloby v rámci civilného súdneho konania.
z odôvodnenia	V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že konanie o uvoľnenie zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru patrí do správneho súdnictva, a nie do súdnictva civilného. V civilnom súdnom konaní nemožno riešiť vzťah medzi sťažovateľom ako príslušníkom Policajného zboru a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako orgánom verejnej správy vo veciach služobného pomeru vrátane jeho skončenia. Takýto vzťah je vzťahom verejnoprávnym vyplývajúcim zo zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru a nemožno ho považovať za vzťah civilnoprávny, o ktorom by mohol rozhodovať všeobecný súd v civilnom konaní, a nemožno ho úspešne suplovať ani civilnou žalobou o určení, že služobný pomer trvá. V prejednávanej veci okresný súd sa síce spočiatku usiloval o jej postúpenie inému orgánu, avšak nesprávne riešil otázku právomoci, a nie otázku vecnej príslušnosti. Obe tieto prvoinštančné rozhodnutia Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uzneseniami z 26. júna 2013, ako aj z 27. mája 2015 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pričom až v druhom zrušujúcom uznesení sa dotkol aj problematiky danej veci. V rozsudku krajský súd i okresný súd pri zamietnutí žaloby sťažovateľa, dôvodiac nedostatkom naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, že služobný pomer sťažovateľa ako príslušníka Policajného zboru trvá, vyhodnotili nahrádzanie nevyužitia prostriedkov súdnej ochrany v správnom súdnictve určovacou žalobou v civilnom konaní ako neprípustné, hoci tak mohli a mali urobiť hneď na začiatku sporu. Napriek tomu, že je niekedy obtiažné rozlíšiť, či vec patrí do všeobecného súdnictva alebo do správneho súdnictva, je bezpodmienečne nevyhnutné, aby súdy venovali tejto otázke potrebnú pozornosť, najmä ak je správne súdnictvo v prvej inštancii (až na zákonné výnimky) vykonávané na krajských súdoch v rámci všeobecného súdnictva a po zmene § 8 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) od 1. augusta 2021 nie je celkom zrejmé, či všetky spory o tom, či vec patrí do správneho súdnictva, bude aj naďalej rozhodovať kompetenčný senát (§ 11 CSP, § 43 CSP, § 18 ods. 4 SSP). V každom prípade je však nežiaduce až neprípustné, aby súdy riešili sťažovateľovu vopred na neúspech odsúdenú žalobu osem rokov. Ústavný súd považuje záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa za ústavne konformný a udržateľný. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je zjavne neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu, nemajúce oporu v Civilnom sporovom poriadku (§ 438 a nasl.). Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť

	súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nepoprel, že správnu žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy, podal oneskorene, čím sa sám vystavil následku s tým spojenému, ktorý spočíva v nemožnosti uskutočniť meritórny súdny prieskum zákonnosti takéhoto rozhodnutia. Ak by sťažovateľ podal správnu žalobu včas a v konaní pred správnym súdom by nebol úspešný, po vyčerpaní prípustného opravného prostriedku sa mohol ústavného prieskumu následne vydaného rozhodnutia najvyššieho súdu domáhať prostredníctvom ústavnej sťažnosti, k čomu však zo strany sťažovateľa nedošlo. Medzi uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje v danej veci taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne 6 dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	I. ÚS 145/2010, rozsudok najvyššieho súdu SR č. k. 5 Sžf 65/2011 z 19. júla 2012
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	súd-právomoc všeobecného súdu služobný pomer-policajšta príslušnosť-vecná

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.